

LR Ministru prezidentei
Laimdotai Straujumai

Starpinstitucionālajai darba grupai
(Ministru prezidentes rīkojums Nr.300)

Pārresoru koordinācijas centra vadītājam
Pēterim Vilkam

Latvijas Darba devēju konfederācijas viceprezidentam
Mārtiņam Bičevskim

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras viceprezidentam
Kristapam Klausam

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētājam
Pēterim Krīgeram

Latvijas Bankas Monetārās politikas pārvaldes
Monetārās izpētes un prognozēšanas daļas galvenajam ekonometrīstam
Oļegam Tkačevam

Latvijas Bankas Monetārās politikas pārvaldes
Makroekonomikas analīzes daļas vecākajai ekonomistei
Baibai Traidasei

2015. gada 12. augustā

Nr. 23/15

Par Valsts budžeta izlietojuma plānošanu un ieguvumiem

Ļ. cien. Ministru prezidentes kundze!

Ceļu nozare ir satraukta par gaidāmo stagnāciju esošajā ceļu infrastruktūrā. Satraukuma pamatā ir valdības attieksme pret ceļu infrastruktūru kopumā un jo īpaši pret reģionālajiem un vietējiem ceļiem. Tie tiek turēti „bada maizē” un strauji brūk, valdībai aukstasinīgi noskatoties, kā strukturāla un finansiāla nesakārtotība „aprij” mūsu nacionālo bagātību – ceļus.

Ceļu būvnieki jau ir pazaudējuši 2014. un 2015. gada būvniecības sezonas tikai tāpēc, ka Finanšu, Satiksmes, Zemkopības un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas šai laikā nav spējušas uzrakstīt un iesniegt valdībai Ministru kabineta (MK) noteikumus par 2014. - 2020. gadā pieejamās Eiropas Savienības naudas apguves nosacījumiem.

Savukārt pati valdība producē tiesisko nihilismu valsts budžeta veidošanas gaitā, ignorējot Saeimas apstiprināto Nacionālās attīstības plānu, pašas skatīto „Autoceļu sakārtošanas programmu” un apstiprinātās „Transporta attīstības pamatnostādnes.”

Biedrība “Latvijas ceļu būvētājs”

Brīvības gatve 202 / Rīga / Latvija / LV-1039 / lcb@lcb.lv / www.lcb.lv

Reģ. Nr. 40008081902 / a/s “SEB Banka” / Konta numurs: LV05UNLA0050004359650 / Kods: UNLALV2X

Biedrība „Latvijas ceļu būvētājs” (turpmāk – LCB) un biedrība „Zemnieku saeima” vēlas norādīt arī uz strukturālu problēmu – valdības nespēju ieviest kārtību uz ceļiem - izbeigt pārkrauto mašīnu brīvu pārvietošanos pa Latviju. Satiksmes ministrija ar vienu roku uzstāda svaru ierobežojošas zīmes uz ceļiem, bet ar otru ik gadu palielina izsniegto atļauju skaitu (2012. gadā - 12000, 2014. gadā - 15000) pārkrautām automašīnām, kuras pārvadā dalāmas kravas, izliekoties neredzam, ka mašīnu svaru kontroles funkcija, kas 2011. gadā tika atdota Iekšlietu ministrijai, netiek pienācīgi pildīta. Kā citādi lai raksturo uz ceļa svērto mašīnu skaita samazinājumu no 930 reizēm 2010. gadā uz 156 reizēm 2014. gadā?

Strukturālus pārkārtojumus LCB vēlas redzēt arī tajās manipulācijās ar sabiedrisko apziņu, kuras valdība dēvē par „jaunām politikām”. Saprotams, kāpēc Satiksmes ministrijas (SM) ierēdņiem nolaižas rokas - cik tad „jauno politiku” var rakstīt, ja valdība apsola tās skatīt kopā ar budžetu, bet pēc tam par tām aizmirst, kā tas notika, 2015. gada valsts budžetu sastādot. Ceļu nozare ar bažām gaida, kas notiks ar SM 2016. gadam iesniegtajām 6 „jaunajām politikām” par 52,2 milj. eiro, kuras atgādina 2015. gada budžeta veidošanas laikā aizmirstās. Lietojot jēdzienu „jaunās politikas”, ceļu būves inženieriem līdz šim nav kļuvis skaidrs, kāpēc tā ir jāsauc ceļu un tiltu remontī. Jau uzbūvējot tiltu vai ceļu, ir skaidrs, ka tie būs periodiski jāremontē.

Biedrība LCB ir satraukta arī par to, ka institūcija, kura pie MK tika radīta, lai izzinātu strukturālu pārkārtojumu nepieciešamību, - Pārresoru koordinācijas centrs - arī pēc atklātas sarunas ar LCB delegāciju 2015. gada sākumā nekā redzama nav izdarījusi, lai sakārtotu šos nozarei tik svarīgos starpresoru jautājumus.

Savukārt biedrība „Zemnieku saeima” uzsver, ka brūkošie reģionālie un vietējie ceļi apdraud gan uzņēmējdarbību laukos, gan lauku cilvēku iespējas dzīvot ārpus lielajām pilsētām.

Zemnieku saeima valdībai atgādina, ka ceļu tīklu, lauku infrastruktūru var salīdzināt ar cilvēka asinsriti - visai sistēmai ir jābūt kārtībā, bez šķēršļiem, pretējā gadījumā nav iespējama pilnvērtīga darbība. Zemnieku saeima uzsver, ka katru dienu lauksaimniekiem rodas zaudējumi nekvalitatīvu ceļu dēļ. Zemnieku saeima aicina atjaunot Autoceļu fondu, ceļu būvē plašāk izmantot publisko privāto partnerību un veikt citus pasākumus racionālai līdzekļu izlietošanai.

LCB atzīmē, ka aiz remontiem, kas par Eiropas Savienības līdzekļiem tiek veikti uz valsts galvenajiem autoceļiem, nepamanīts paliek tukšais valsts budžets reģionālajiem ceļiem. No aptuveni 4500 kilometriem asfaltēto reģionālo autoceļu vairāk nekā 51% (2300 km) ir sliktā vai ļoti sliktā stāvoklī. No valsts pārziņā esošajiem 972 tiltiem 248 ir sliktā, bet 145 – ļoti sliktā stāvoklī. Lielu to daļu ir nepieciešams nekavējoties slēgt, pirms nav piedzīvotas kārtējās traģēdijas (pielikums).

Protams, šos ceļus un tiltus iespējams arī saremontēt, taču tad katru gadu būtu jārekonstruē ne mazāk kā 20 tiltu uz reģionālajiem ceļiem, kas nenotiek. Pēdējos gados tikai pasliktinās asfalta un grants segu stāvoklis, jo samazinās finansējums programmām „Asfaltēto segu uzturēšana” un „Grants ceļu uzturēšana”.

To, ka ceļi Latvijā sabrūk ātrāk, nekā tiek remontēti, ir atzinis arī Satiksmes ministrs Anrijs Matīss. Aprēķini atklāj skaudru nākotnes ainu – ja reģionālajiem un vietējiem ceļiem kā līdz šim nebūs valsts budžeta finansējuma, ar Eiropas rekonstrukciju un attīstības fonda līdzekļiem līdz 2020. gadam izdosies sakārtot tikai

aptuveni 400 kilometru, kamēr atlikušie 1900 kilometru asfaltēto reģionālo autoceļu un 2400 km ar grants segumu tiks atstāti likteņa varā, sliktā stāvoklī nonāks arī puse no tiem, kas pašlaik ir apmierinoši - aptuveni 450 kilometru.

LCB un "Zemnieku saeimu" nepārsteidz valdības taisnošanās par hronisku naudas trūkumu un tas, ka no ceļu lietotājiem iekasētos līdzekļus novirza dažādiem citiem izdevumiem, pārsteidzoši ir tas, ka nevienu neinteresē milzīgie ikgadējie zaudējumi valsts ekonomikai, cilvēkdrošībai, mobilitātei u.c., ko rada vienaldzīga attieksme pret Latvijas nacionālo bagātību - ceļiem.

Katru gadu nekvalitatīvie ceļi to lietotājiem rada 884 miljonus eiro (jeb 440 eiro uz vienu iedzīvotāju) lielus zaudējumus, kas ir vairāk nekā ikgadējais finansējums izglītības vai veselības nozarei. Visai transporta nozarei piešķirtais gada budžets ir gandrīz divas reizes mazāks nekā ik gadu uz ceļiem pazaudētie 884 miljoni eiro. Kāpēc par to klusē Ekonomikas ministrija? Kāpēc nerēķina, ka šis apjoms veido aptuveni 3,7% no Latvijas iekšzemes kopprodukta faktiskajās cenās? Šie ieņēmumi taču ļautu katru Latvijas iedzīvotāju iepriecināt ar 440 eiro gadā, kas ir laba televizora, veļas mašīnas vai ledusskapja cena! Bet pārkrauto mašīnu problēmas atrisināšana, pēc RTU svaigākajiem pētījumiem, pagarinātu uzbūvēto un rekonstruēto ceļu „mūžu” par vismaz 20 procentiem!

Biedrība LCB aicina valdību apzināties, ka Latvija nevar turpināt dzīvot tik izšķērdīgi, tāpēc vairs nedrīkst gadu no gada ceļu sakārtošanu atlikt uz „kaut kad, kad iestāsies vēl lielāks veiksmes stāsts,” jo tāds var arī nekad neatnākt. Auto tiek laužti jau tagad, tilti apdraud cilvēku dzīvības jau tagad, tāpēc mūsdiā Ministru kabinetam ir pienācis laiks sākt domāt stratēģiski un nepārlikt problēmas un izdevumus uz nākamo paaudžu, mūsu bērnu un mazbērnu pleciem un neieiet vēsturē kā valdība, kuras laikā tika slēgti ceļi un tilti.

Ar cieņu,

Biedrības "Latvijas Ceļu būvētājs"
Valdes priekšsēdētājs
Andris Bērziņš

Pielikumi:

1. pielikums: Tilti, kurus „Latvijas Ceļu būvētāja” vērtējumā nekavējoties jāslēdz vai kuriem jāuzliek stingri satiksmes ierobežojumi, 1 eks. uz 2 lpp.